DOMSTOLENS DOM
9. august 1994 *

I sag C-51/93,

angående en anmodning, som Rechtbank van koophandel, Brugge, i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Meyhui NV

mod

Schott Zwiesel Glaswerke AG,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende gyldigheden og fortolkningen af Rådets direktiv 69/493/EØF af 15. december 1969 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om krystalglas (EFT 1969 II, s. 581),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformand G. F. Mancini (refererende dommer) samt dommerne C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias, P. J. G. Kapteyn og J. L. Murray,

* Processprog: nederlandsk.

generaladvokat: C. Gulmann
justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Louterman-Hubeau,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Schott Zwiesel Glaswerke AG ved advokat Peter Klima, München og Paris, og advokat Wulf-Rudiger Sefzig, Frankfurt

— den tyske regering ved Ministerialrat Ernst Röder, Forbundsøkonomiministeriet, og Regierungsdirektor Claus-Dieter Quassowski, samme ministerium, som befuldmægtigede

— den franske regering ved sous-directeur à la direction des affaires juridiques Philippe Pouzoulet, Udenrigsministeriet, og ved secrétaire des affaires étrangères Jean-Louis Falconi, samme ministerium, som henholdsvis befuldmægtiget og assisterende befuldmægtiget

— Rådet for Den Europæiske Union ved konsulent Jill Aussant, Den Juridiske Tjeneste, og Hessel Daalder, sammesteds, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Hendrik van Lier, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 8. februar 1994 er afgivet mundtlige indlæg af Schott Zwiesel Glaswerke AG, af den franske regering ved secrétaire des affaires étrangères à la direction des affaires juridiques H. Duchêne, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, af Rådet og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 15. marts 1994,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 18. februar 1993, indgået til Domstolen den 26. februar s.å., har Rechtbank van koophandel, Brugge, i henhold til EØF-traktatens artikel 177 forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende gyldigheden og fortolkningen af Rådets direktiv 69/493/EØF af 15. december 1969 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om krystalglas (EFT 1969 II, s. 581).

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en tvist mellem Schott Zwiesel Glaswerke AG (herefter benævnt »Schott«), med hjemsted i Zwiesel (Tyskland), en krystalglasproducent, og selskabet Meyhui (herefter benævnt »Meyhui«), med hjemsted i Kortrijk (Belgien), som bl.a. indfører Schott's varer, vedrørende sidstnævntes afslag på at forsyne varerne med deres betegnelse på sprogene i den medlemsstat, hvor de forhandles, i dette tilfælde Belgien.

3 Direktiv 69/493 med senere ændringer (herefter benævnt »direktivet«) fastsætter definitionerne og reglerne for sammensætning, fabrikationsegenskaber, mærkning og enhver form for reklame for krystalglasprodukter.

4 De tre første betragtninger til dette direktiv lyder således:

»Muligheden for særlig betegnelse af krystalglasprodukter og den dermed forbundne forpligtelse med hensyn til sammensætningen af disse produkter er i visse medlemsstater undergivet forskellige regler. Disse forskelle hæmmer vareudvekslingen og kan føre til konkurrencefordrejninger inden for Fællesskabet;

disse vanskeligheder for oprettelsen og funktionen af det fælles marked kan elimineres, når de samme bestemmelser gælder for alle medlemsstater;

ved Fællesskabets bestemmelser angående betegnelse for de forskellige krystalglasarter samt disse arters kendetegn vil såvel køberen som den producent, der overholder disse bestemmelser, blive beskyttet mod forfalskninger.«

5 I henhold til direktivets artikel 3 træffer medlemsstaterne alle egnede forholdsregler for at sikre, at de i kolonne b) i bilag I anførte betegnelser i handelen ikke kan anvendes som identifikation for andre end de produkter, der har de i kolonnerne d)-g) i bilag I fastsatte kendetegn.

6 I dette bilag er krystalglasvarer fordelt i kolonne a) i fire kategorier, hvis benævnelser er angivet i kolonne b). Disse kategoriers kendetegn, som f.eks. indhold af metaloxider (i %), vægtfylde, brudtal og overfladehårdhed, figurerer i kolonnerne d)-g).

7 I kolonne c), som har overskriften »Anmærkninger«, angives det, at for kategorierne 1 og 2 kan betegnelserne i kolonne b) frit anvendes uafhængigt af bestemmelseslandet. For kategorierne 3 og 4, krystallin (på fransk: cristallin) og krystalin (på fransk: verre sonore) præciseres det derimod: »Der kan kun anvendes sproget eller sprogene i det land, i hvilket varen bringes på markedet.«

8 Da Schott nægtede at anbringe betegnelser på fransk, nederlandsk og tysk på Meyhui's varer, som skulle forhandles i Belgien, indbragte Meyhui sagen for Rechtbank van koophandel, Brugge, og påberåbte sig anmærkningen i kolonne c) for krystalglas af kategorierne 3 og 4. Da denne ret fandt det tvivlsomt, om anmærkningen var gyldig i henhold til EØF-traktatens artikel 30 og den fortolkning, som måtte gives denne, har retten udsat sagen for at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er Rådets direktiv 69/493/EØF af 15. december 1969 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om krystalglas foreneligt med EØF-traktatens artikel 30, når direktivet som betegnelse for glasprodukter i kategorierne 3 og 4 i bilag I udelukkende tillader, at der gøres brug af sproget eller sprogene i det land, i hvilket varen bringes på markedet, uden at der gives mulighed for at anvende et andet sprog, som er let forståeligt for køberen, eller at køberen oplyses ved andre foranstaltninger?

2) Såfremt direktivet er foreneligt med EØF-traktatens artikel 30, ønskes det oplyst, om udtrykkene 'pays où la marchandise est commercialisée' og 'Land, in dem die Ware in den Verkehr Gebracht wird' skal forstås som det land, hvor varerne forhandles med henblik på salg til den endelige forbruger, eller det land, hvor de forhandles første gang?«

Første spørgsmål

9 Med det første spørgsmål spørger den nationale ret Domstolen om gyldigheden i forhold til traktatens artikel 30 af anmærkningen i kolonne c) i direktivets bilag I, som for varer i kategori 3 og 4 foreskriver, at der kun må anvendes betegnelser på sproget eller sprogene i det land, i hvilket varen bringes på markedet.

10 Artikel 30 forbyder hindringer for de frie varebevægelser, der følger af regler om, hvilke betingelser varer skal opfylde (f.eks. med hensyn til benævnelse, form, dimensioner, vægt, sammensætning, præsentation, mærkning og emballage), og det uanset om sådanne regler anvendes uden forskel på alle varer, når en sådan anvendelse ikke kan begrundes ud fra et alment hensyn, der går forud for hensynet til de frie varebevægelser (jf. bl.a. dom af 2.2.1994, sag C-315/92, Verband Sozialer Wetbewerb, Sml. I, s. 317, præmis 13). Når en sådan berettigelse foreligger, skal den pågældende foranstaltning under alle omstændigheder stå i rimeligt forhold til det formål, der søges opnået.

11 Ifølge Domstolens faste praksis gælder forbuddet mod kvantitative restriktioner samt foranstaltninger med tilsvarende virkning ikke blot for nationale foranstaltninger, men også for foranstaltninger, der udgår fra fællesskabsinstitutionerne (jf. bl.a. dom af 17.5.1984, sag 15/83, Denkavit Nederland, Sml. s. 2171, præmis 15).

12 I det foreliggende tilfælde indgår de omtvistede anmærkninger i et direktiv, der, som det bl.a. fremgår af de tre første betragtninger dertil, har til formål ved hjælp af indførelse af fælles bestemmelser at eliminere hindringer for vareudvekslingen, som skyldes, at der i medlemsstaterne findes forskellige regler vedrørende sammensætning og betegnelse af krystalglasprodukter.

13 Ikke desto mindre er forbuddet mod at forsyne krystalglasvarer henhørende under kategorierne 3 og 4 i bilag I til direktiv 69/493 med deres betegnelse på et andet sprog end sproget eller sprogene i den medlemsstat, hvor disse varer bringes på markedet, en hindring for samhandelen inden for Fællesskabet, for så vidt de varer, der hidrører fra andre medlemsstater, skal forsynes med en anden mærkning, hvilket medfører yderligere udgifter til emballering.

14 Det må derfor undersøges, om en sådan hindring er berettiget som led i den ved direktivet tilstræbte harmonisering.

15 Herved bemærkes, at det fremgår af selve ordlyden af den tredje betragtning, at »med Fællesskabets bestemmelser angående betegnelse for de forskellige krystalglasarter samt disse arters kendetegn vil såvel køberen som den producent, der overholder disse bestemmelser, blive beskyttet mod forfalskninger«.

16 Krystalglasvarer i kategorierne 1 og 2 (krystal 30% og krystal 24%) er karakteriseret ved et højt indhold af blyoxid (mindst hhv. 30 og 24%), mens blyoxid, alene eller blandet med zinkoxid, bariumoxid og potassiumoxid, for varer i kategorierne 3 og 4 (krystallin) kun forekommer i størrelsesordenen mindst 10%. Blyindholdet er sammen med glassets finhed samt slibningens kvalitet et tungtvejende element ved den kvalitative differentiering mellem varerne og dermed priserne.

17 Under disse omstændigheder kan det antages, at forbrugeren for de to første kategorier er tilstrækkeligt beskyttet af den omstændighed, at ordet »krystal« er let genkendeligt i alle de betegnelser, som fastsættes i direktivet (»cristal supérieur 30%, cristallo superiore 30%, hochbleikristall 30%, volloodkristal 30%, full

lead crystal 30%, krystal 30%, κρυσταλλα υψηλη περιεκτικοτητας σε μολυβδο 30%, cristal superior 30%, cristal de chumbo superior 30%, cristal au plomb 24%, cristallo al piombo 24%, bleikristall 24%, loodkristall 24%, lead crystal 24%, krystal 24%, μολυβδουχα κρυσταλλα 25%, μολυβδουχα κρυσταλλα 24%, cristal al plomo 24%, cristal de chumbo 24%«), og at det desuden altid ledsages af en angivelse af blyindholdet.

18 For de to lavere kategorier derimod (»cristallin, vetro sonoro superiore, kristallglas, kristallynglas, sonoorglas, crystal glass, crystallin, vidrio sonoro superior, vidro sonoro superior, verre sonore, vetro sonoro, vidrio sonoro, vidro sonoro, υαλοκρυσταλλα«) er kvalitetsforskellen på det anvendte glas ikke let erkendelig for den gennemsnitlige forbruger, som ikke ofte køber krystalglasvarer. Det er derfor nødvendigt, at forbrugeren kan blive oplyst så klart som muligt om, hvad han køber, således at han ikke forveksler en vare hørende til kategorierne 3 og 4 med et produkt hørende til de højere kategorier og dermed ikke betaler en urimelig pris.

19 At forbrugerne i en medlemsstat, hvor varerne bringes på markedet, oplyses på sproget eller sprogene i denne stat, er følgelig et egnet beskyttelsesmiddel. Herved bemærkes, at den hypotese, som den nationale ret nævner, og hvorefter et andet sprog skulle være lettere forståeligt for køberen, er rent marginal.

20 Endelig fremgår det, at den foranstaltning, som fællesskabslovgiver har valgt for beskytte forbrugeren, ikke står i misforhold til det formål, der søges opnået. Der er nemlig ingen omstændighed i sagen, som giver grundlag for at forestille sig en anden foranstaltning, der vil føre til samme mål, men være mindre restriktiv for producenterne.

21 På baggrund af disse betragtninger fremgår det, at kravet, hvorefter: »Der kan kun anvendes sproget eller sprogene i det land, i hvilket varen bringes på markedet«, er nødvendigt for beskyttelsen af forbrugerne, således at Rådet ved at indføre de pågældende anmærkninger ikke har overskredet grænserne for det skøn, som tilkommer det inden for rammerne af dets harmoniseringsbeføjelser (jf. bl.a. dom af 29.2.1984, sag 37/83, Rewe-Zentrale, Sml. s. 1229, præmis 20).

22 Det første præjudicielle spørgsmål skal derfor besvares således, at gennemgangen af anmærkningen i kolonne c) i bilag I til direktiv 69/493, som for varer i kategorierne 3 og 4 bestemmer, at der kun kan anvendes betegnelser på sproget eller sprogene i det land, i hvilket varen bringes på markedet, intet har frembragt, der kan rejse tvivl om dens gyldighed.

Andet spørgsmål

23 Den forelæggende rets andet spørgsmål er, om udtrykket »land, i hvilket varen bringes på markedet«, som anvendes i anmærkningen i kolonne c) i bilag I til direktiv 69/493 for krystalglas i kategorierne 3 og 4, betyder den medlemsstat, hvor denne vare forhandles for første gang, eller den medlemsstat, hvor det endelige salg finder sted.

24 Da det ovenfor er anerkendt, at dette sproglige krav er berettiget, skal overholdelsen heraf nødvendigvis vurderes i forhold til den endelige forbruger uafhængigt af det første forhandlingssted.

25 Det andet præjudicielle spørgsmål skal derfor besvares således, at udtrykket »land, i hvilket varen bringes på markedet« i anmærkningen i kolonne c) i bilag I til direktiv 69/493 for krystalglas i kategorierne 3 og 4 betegner den medlemsstat, hvor den endelige forhandling af varen finder sted.

Sagens omkostninger

26 De udgifter, der er afholdt af den tyske og den franske regering, af Rådet for Den Europæiske Union samt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Rechtbank van koophandel, Brugge, ved kendelse af 18. februar 1993, for ret:

1) Gennemgangen af anmærkningen i kolonne c) i bilag I til Rådets direktiv 69/493/EØF af 15. december 1969 om tilnærmelse af medlemsstaternes

lovgivninger om krystalglas, som for varer i kategorierne 3 og 4 bestemmer, at der kun kan anvendes betegnelser på sproget eller sprogene i det land, i hvilket varen bringes på markedet, har intet frembragt, der kan rejse tvivl om dens gyldighed.

2) Udtrykket »land, i hvilket varen bringes på markedet«, som anvendes i anmærkningen i kolonne c) i bilag I til direktiv 69/493 med senere ændringer for krystalglas i kategorierne 3 og 4, betegner den medlemsstat, hvor den endelige forhandling af varen finder sted.

Due Mancini Kakouris Schockweiler

Rodríguez Iglesias Kapteyn Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. august 1994.

R. Grass O. Due

Justitssekretær Præsident